

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 233/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti ZH Kredit, s. r. o., Karadžičova 10, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Advokátska kancelária FELIX NEUPAUER & PARTNERS, Karadžičova 10, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd výrokom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o trovách konania sp. zn. 1 ObdoV 43/2011 z 30. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti ZH Kredit, s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2013 doručená sťažnosť spoločnosti ZH Kredit, s. r. o., Karadžičova 10, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) výrokom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

o trovách konania sp. zn. 1 ObdoV 43/2011 z 30. mája 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 52/2009-350 z 21. júna 2011 bol jednak zmenený rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Cbi 111/05-263 z 12. februára 2009 tak, že žaloba žalobcu o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky proti sťažovateľke ako žalovanej bola zamietnutá a okrem toho bol žalobca zaviazaný zaplatiť sťažovateľke sumu 736,72 € náhrady trov konania. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil najvyšší súd tak, že pri určení tarifnej hodnoty ako základu na určenie výšky trov nevychádzal z nominálnej, ale ani skutočnej hodnoty postúpených pohľadávok, keďže podľa jeho názoru tieto pohľadávky údajne neboli predmetom konania. Predmetom konania bola určovacia žaloba, na základe ktorej mala byť určená neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky. Podľa názoru najvyššieho súdu samotná zmluva nie je peňažným plnením, ale ani vecou či právom, ktorých hodnotu by bolo možné vyjadriť v peniazoch. Preto prisúdil náhradu trov právneho zastúpenia zo základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „tarifa“). Proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu podal žalobca dovolanie. Najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že dovolanie žalobcu zamietol a žalobcu zaviazal na úhradu trov konania sťažovateľovi v sume 158,61 €

Podľa názoru sťažovateľky výrok napadnutého rozsudku najvyššieho súdu týkajúci sa náhrady trov konania je arbitrárny. Navyše, rozsudok v tejto časti nie je ani dostatočne zdôvodnený. Najvyšší súd relevantne neodôvodnil, prečo považoval vyčíslenie trov právneho zastúpenia sťažovateľky (vychádzajúce z hodnoty pohľadávok tvoriacich predmet napadnutej zmluvy o postúpení pohľadávok) za nesprávne, a uviedol iba strohé a formalistické konštatovanie, podľa ktorého predmetom konania neboli pohľadávky, pričom samotná zmluva nie je právom, ktorého hodnotu by bolo možné vyjadriť v peniazoch. Uvedenú konštrukciu považuje sťažovateľka za nesprávnu a nespravodlivú, ktorá navyše neprihliada ani na osobitosti predmetného súdneho konania (žalobca podal aj niekoľko ďalších určovacích žalôb, ktorými sa snažil bezdôvodne paralyzovať

sťažovateľku pri efektívnom a účinnom vymáhaní nadobudnutého portfólia pohľadávok). Navyše, na základe návrhu žalobcu bolo vydané aj predbežné opatrenie, ktorým sa sťažovateľke zakázalo nakladať s pohľadávkami. Preto je aj z tohto dôvodu správne, aby náhrada trov konania reflektovala hodnotu pohľadávok, ktoré boli predmetom zmluvy o postúpení pohľadávok.

Podľa sťažovateľky právny názor najvyššieho súdu je v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu Českej republiky, ale aj s inými rozhodnutiami najvyššieho súdu. Takýto postup je diskriminačný.

Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy a listiny výrokom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu o trovách konania s tým, že ďalej sťažovateľka žiadala, aby napadnutý rozsudok bol zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Napokon sa domáha náhrady trov právneho zastúpenia.

Z rozsudku najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 52/2009-350 z 21. júna 2011 vyplýva, že ním bol jednak zmenený rozsudok krajského súdu č. k. 6 Cbi 111/05-263 z 12. februára 2009 tak, že žaloba žalobcu bola zamietnutá, a okrem toho bol žalobca zaviazaný zaplatiť sťažovateľke sumu 736,72 € náhrady trov konania. Podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľka mala v konaní plný úspech, a má preto právo na náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia advokátom. Na rozdiel od vyúčtovania podaného zástupcom sťažovateľky však najvyšší súd nevychádzal pri určení tarifnej hodnoty ako základu na určenie výšky trov zo sumy 1 169 254 201 Sk (38 812 129,09 €), čo je nominálna hodnota postúpených pohľadávok. Odhliadnuc od toho, že skutočná hodnota pohľadávok nemusí byť totožná s ich nominálnou hodnotou (v konkurznom konaní bola ich hodnota určená na približne 750 000 Sk a v takej výške bola stanovená aj odplata, za ktorú boli pohľadávky postúpené), neboli predmetom konania pohľadávky. Podľa § 9 ods. 1 tarify sa tarifná odmena stanovuje podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci a práva a podľa počtu úkonov. Podľa § 10 ods. 2 tarify ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, pričom za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Predmetom konania však neboli pohľadávky. Išlo o určovaciu žalobu [§ 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku], na základe ktorej mala byť určená neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky. Zmluva samotná nie je ani peňažným plnením, ani vecou, ale ani právom, ktorých hodnotu by bolo možné vyjadriť v peniazoch. To isté platí pre predmet konania o určenie neplatnosti zmluvy. Základnou sadzbou pre určenie tarifnej odmeny je tak podľa § 11 ods. 1 tarify jedna trinástina výpočtového základu stanoveného podľa § 1 ods. 3 tarify. Obdobne pri určení náhrady trov dovolacieho konania úspešnému žalovanému (sťažovateľovi) najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem už uvedeného konštatoval, že *„ustanovenia § 9 ods. 1 a 10 ods. 2 cit. vyhlášky však nemožno použiť na daný prípad, nakoľko predmetom konania nie je zaplatenie samotnej pohľadávky, ale určovacia žaloba, na základe ktorej mala byť určená neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok. Z hľadiska náhrady trov konania, je hodnota takouto zmluvou postúpených pohľadávok bezvýznamná.“*. Najvyšší súd poukázal aj na niektoré konkrétne rozhodnutia najvyššieho súdu, kde najvyšší súd tiež dospel k záveru, že nie je možné v takýchto prípadoch vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu rozsudok najvyššieho súdu dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetľuje, prečo nebolo možné v danom prípade vychádzať z nominálnej, ale ani skutočnej hodnoty postúpených pohľadávok. Preto v žiadnom prípade nemožno považovať rozsudok najvyššieho súdu za arbitrárny, ale ani za zjavne neodôvodnený. Niet teda ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol. Skutočnosť, že posúdenie veci najvyšším súdom nekorešponduje s posúdením sťažovateľky, sama osebe porušenie označených práv nezakladá.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že neuniklo jeho pozornosti to, že sťažovateľka v analogickej situácii v predchádzajúcom štádiu toho istého konania najvyššiemu súdu vyčítala rovnaký postup pri vyčíslovaní náhrady trov konania s identickou argumentáciou, konkrétne sťažnosťou napadla rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 52/2009 z 21. júna 2011 v časti jeho výroku o náhrade trov konania, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. II. ÚS 508/2011 z 3. novembra 2011, pričom konštatoval zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti sťažovateľky.

Pokiaľ sťažovateľka poukazovala na konkrétne rozhodnutia najvyššieho súdu v iných veciach, kde najvyšší súd priznal náhradu trov konania podľa tarifnej hodnoty veci alebo práva pri určovacích žalobách, ktorej sa právna služba týkala, ústavný súd konštatuje, že existujú aj opačné rozhodnutia najvyššieho súdu, kde najvyšší súd priznal náhradu trov konania, pričom vychádzal zo sadzby stanovenej pre spory s neoceniteľnou hodnotou veci alebo práva. Ústavný súd okrem už uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré sú súčasťou odôvodnenia napadnutého rozsudku, uvádza demonštratívne ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 2 Cdo 8/2008 z 29. januára 2008, sp. zn. 5 Cdo 134/2008 zo 4. augusta 2008, sp. zn. 2 Cdo 78/2009 zo 14. mája 2009 a sp. zn. 3 Cdo 65/2009 z 24. septembra 2009).

Ústavný súd v tejto súvislosti dodáva, že nie je jeho úlohou zjednocovať rozhodovacu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, prípadne dovolacieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07, I. ÚS 256/08, I. ÚS 393/08). Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov upravujú § 21 až

§ 23 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2014